VELKÁ LÁSKA MALÝCH ROZMĚRŮ

COLIN FALCONER

Velká láska malých rozměrů

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.bbart.cz
www.e-reading.cz
www.palmknihy.cz

Colin Falconer

Velká láska malých rozměrů – e-kniha
Copyright © BB/art s. r. o., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

VELKÁ LÁSKA
MALÝCH ROZMĚRŮ

VELKÁ LÁSKA MALÝCH ROZMĚRŮ

COLIN FALCONER

Přeložila Lucie Johnová

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2018
Bořivojova 75, Praha 3
Revised edition copyright © 2016 by Colin Falconer
All rights reserved.

Z anglického originálu *A Great Love Of Small Proportion*
(Printed in Great Britain by Amazon)
přeložila © 2018 Lucie Johnová
Redakce textu: Iva Klinderová
Jazyková korektura: Mirka Jarotková

Tisk: CENTA, spol. s r. o., Vídeňská 113, Brno

První vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-759-5038-3 (tištěná kniha)
ISBN 978-80-759-5144-1 (ePDF)
ISBN 978-80-759-5142-7 (ePUB)
ISBN 978-80-759-5143-4 (Mobi)

První část

Kapitola 1

Sevilla
Poslední dny roku 1489

POHLEĎTE SEM, vysoko na lešení u stěny, přímo ve chřtánu světce stojí malý muž, který zná nezměrnou bolest velké touhy.

A hluboko pod ním je ona, září v tom zaprášeném kostele jako rumělka, natahuje mu duši na skřipec, představuje neuhasitelný oheň, kvůli němuž se mu dere z nitra ten němý, pronikavý výkřik.

Její jméno zná: Mencia. Ví také, kde bydlí: ve velkém domě nedaleko náměstí svatého Františka. Ložnici má ve třetím patře, je u ní ozdobné kamenné zábradlí a stříška z modrých dlaždiček *azulejos,* jedna má při okraji prasklinu. Mencia je obzvlášť zanícenou vyznavačkou *La Virgen de la Hiniesta Gloriosa*, ta ji sem také přivedla.

Afligido por el anhelo.

Soužící se touhou.

Ze svého vyvýšeného místa ji bezostyšně pozoruje, ona si ho ani nevšimne. Klidně by mohl být jednou z těch líných vypasených much, které bez ustání krouží po chrámové lodi. Dívčiny vlasy halí jemný hedvábný šál, tvář má skrytou pod černou mantilou. Ale na tom nezáleží. Jednou viděl její obličej nezahalený – a to stačilo. Do konce života si ji bude dokonale pamatovat.

Mohl by ji namalovat zpaměti.

Mencia zapálí u nohou Panny svíčku a zamumlá pár slov modlitby, její dueňa mezitím sedí v kostelní lavici, rty pevně sevřené. Diego přemítá, za koho se dívka asi modlí. Tohle se nikdy nedozví.

A pak je Mencia najednou pryč, zmizí stejně tiše, jako se objevila, šelest podrážky na kameni, závan jejího dechu v jeho představách. Diego mžourá do bílého světla, které sem proniká velkými dveřmi, sleduje, jak dívka vychází na náměstí, jak nasedá do kočáru, který tam na ni čeká.

Odvrátí se. Než jeho oči opět přivyknou šeru kostela, uplyne spousta času. Připadá mu, že cítí růže a jasmín, jemný pozůstatek jejího parfému, jenž ulpěl na částečkách prachu.

Zdá se, že před její pustošivou přítomností není nikde v bezpečí, ani v tomhle kostele, tak daleko od místa, kde Mencia bydlí; ani ve společenských kruzích, kam patří jeho otec; ani ve svých snech, jakkoli se snaží ukázněně držet svého umění. Její půvab všechno ostatní zadupává do země. Vraždí a pálí vše kolem jako Mongol, motýl v okovaných botách.

Diego znovu obrací pozornost k nástěnné malbě, ke Kryštofovi přenášejícímu malého Ježíše přes řeku. Kryštof se až zlověstně podobá Diegovu ochránci biskupovi. Ne že by to nebyl záměr. Dítě je plavovlasé. Klidně by to mohl být potomek kteréhokoli dobrého *hidalga*. Nikdo by přece nestál o to, aby Ježíšek vypadal jako nějaký špinavý Žid, že? Nebo jako syn *mudéjara*.

Dlouho jen tak stojí a dívá se na to, co namaloval, potom se znovu pokouší soustředit na práci.

„Představ si, že tomu věříš," nabádá se potichu a rty se mu přitom téměř nepohybují. Nikdo ho tu nemůže slyšet. Je poledne. Polovina města spí. Je tu opět sám. Ale jeden nikdy neví, zvlášť v Seville. Přinejmenším by ho mohl slyšet Bůh, a Jemu tedy nevěří ani trochu.

Zavře oči a představuje si Mencii jako svou ženu. Nejdřív si ale musí představit sám sebe jako normálního muže, nebo spíš jako muže pozoruhodného, někoho, jako je Raúl. Hned oči zase otevře, aby ten obraz zahnal z mysli. K čemu je to dobré? Nikdy na tváři neucítí její dech. Mencia nikdy nevstoupí do jeho lože jako nevěsta, veškeré naplnění, kterého se mu kdy dostane, mu přinesou temperové malby, svatí, kteří mlhavě připomínají tlusté biskupy.

Má úžasný talent. Všichni mu to tvrdí. On by však byl radši vysoký a tupý.

Odhodí štětec a sleze po žebříku dolů. Otře si ruku do hadru a upustí ho na podlahu pod lešením. Nemá to smysl. Dnes už nic nenamaluje. Ta ženská tím svým nemožným půvabem všechno zničila. Její vůně přebila zatuchlost, která tu obvykle vládne. Diego se zastaví před Madonou a sjede ji nenávistným pohledem. Jestlipak se v den, kdy ten její Kristus

spolu se všemi těmi svými zatracenými svatými stvořili jeho, na jejich plánu podílela i ona? Nese také svůj díl viny?

Přejíždí rukou plamen svíčky, kterou Mencia Gonçalvezová před chvílí zapálila u Bohorodiččiných nohou, dokud se nespálí.

Kdyby se teď vrátil domů, jeho otci by bylo divné, proč pro dnešek s prací skončil. Nedokáže čelit vyhlídce na výslech, který by ho čekal, a na vymýšlení výmluv nemá dost energie. Mohl by se ve svém ateliéru pustit do práce na oltářním panelu, ale už samotné úvahy o kompozici ho vyčerpávají.

„Takže se jde pít," sdělí Panně Marii natruc jejím dřevěným slzám. Zašermuje jí prstem před obličejem. „Neplač pro mě. Tomu se říká pokrytectví. To ty a tvoje rodina jste mě k tomu dohnaly."

Poslední pohled na svatého Kryštofa, pouhá hlava a na stěně stín obrysu budoucího světcova těla. Na jeho obraze má Kryštof ve tváři výraz člověka, který, pokud za svou námahu nedostane štědře zaplaceno, klidně Ježíška upustí do hlubokých vod. Vypadá samolibě. Prohnaně.

Biskup si toho ovšem nevšimne. Tenhle typ lidí si podobných věcí nevšimne nikdy.

Diego Vasquez, *El Trasgo*, stojí na schodech před kostelem a mžourá na prázdné náměstí. Písečný vír honí kolem prázdné kašny stránku z modlitební knížky. Diego se pustí po *calle*, jež míří na západ k dokům. V Trianě najde rozptýlení i v tuhle denní dobu.

Překračuje koňské kobližky, prašný vítr od *maghrebu* čechrá listí palem. Jak pokračuje v cestě, honosné domy a soukromé zahrady vystřídají skromnější stavení, a pak už cítí řeku a slyší vřískání racků.

Kdysi by se sem neodvážil bez Raúla. Dokonce i velitel městské stráže sem odmítal v noci posílat hlídky. To Isabella tu po svém nástupu na trůn zločin vymýtila. *Vyžeňte všechny vrahy a zloděje z Triany, a nezůstane tam ani noha,* tak jí to alespoň tehdy říkali sevillští měšťané. Po pár měsících své psy odvolala, ale přinejmenším se tu teď dá přes den chodit, aniž člověku někdo podřízne krk.

Neplatí to ovšem vždycky.

Ze strany mu na hlavu přiletí oblázek.

Zastaví se a otočí. Kamínek mu leží u nohou, je malý, ne natolik velký, aby mu po něm zůstala modřina, ale dost velký na to, aby upoutal jeho pozornost. Poklesne na duchu.

Vidí partu mladíků, je jich asi tucet, nejspíš učedníci znudění siestou, kteří v tomhle horkém a prašném odpoledni hledají nějakou zábavu. Diego sáhne po kordu, vzápětí si však uvědomí, že si ho dnes nevzal. Nenapadlo ho, že by jej při práci na nástěnné malbě v kostele mohl potřebovat.

Nad dlažebními kostkami se mihne další kámen, tentokrát větší. Po smíchu následuje nadávka. Slyší slovo *enano*, trpaslík. No jistě. Není to legrace, vidět muže s tělem malého chlapce? Tomuhle ta chátra nedokáže odolat.

Kdyby měl zbraň, vyrazil by proti nim, zahnal by je. Zapíchl by je, kdyby to dokázal. Teď je mu ale jasné, že mu nezbývá než utéct.

Přidá do kroku, potom zahne do úzké stinné uličky v naději, že tam za ním nepůjdou, že je příliš horko dokonce i na pronásledování trpaslíků. Jenže tahle záchrana by samozřejmě byla příliš jednoduchá a není součástí svatého Božího plánu.

Slyší je povykovat, pak se od zdí začne odrážet zvuk dusajících bot. Diego přidá, na rohu se jednou ohlédne. *Dios mio*, pustili se za ním. Báječná hra. Už ji hrál – a mockrát. Dospělý muž s kratičkýma nohama smečce neuteče. Zbývá tedy jediná otázka: jak moc ho zbijí?

Zaslechne zamňoukání a vidí, jak z jasného světla ulice do černých stínů, které považoval za jednolitou bílou zeď, vyběhla kočka. Tohle je jeho šance. Vydá se uličkou za ní. Tenhle *callejón* je tak úzký, že tam člověk sotva projde, a prudce se svažuje. Diego čeká, neodvažuje se dýchat. Slyší, jak se jeho pronásledovatelé shlukli na ulici, jak na sebe pokřikují: *Kde je? Kudy běžel?*

Skryje se v jednom vchodu, tiskne se zády k dřevěným dveřím a čeká. Mezi okapy nad jeho hlavou zatřepotá křídly holub.

A jeden z nich se teď uličkou blíží. Ostatní na něj volají: *Ale no tak, jdeme, tady není.* Slyší mladíkův dech. Je v pokušení vyrazit, utéct. Snaží se splynout s dřevem, přikrčit se, udělat se neviditelným.

Cítí, že mladík váhá. Na co čeká? Dalších pár kroků, stále blíž. Diego ví, že jeho pronásledovatel je už jen pár kroků od něj, vidí jeho stín na jasné bílé stěně na druhé straně uličky.

Mladík zahaleká: „*Enano! Salga! Sé que estat aqui!*“

Diego už zadržuje dech tak dlouho, že ho bolí na prsou. Kamarádi na mladíka znovu volají. Slyší, jak jim odpovídá: *Už jdu. Jen ještě počkejte.*

Další krok.

A už je u něj. Neurvale vyhlížející mládenec, podsaditý, s tvářemi jako jablíčka a bystrýma krutýma očima. Chvíli se na sebe dívají, pak se mladík ušklíbne. „Tak tady jsi,“ řekne, jako by našel kotě, které hodlá utopit ve stoce.

Diego se dá na útěk, ale nemá to cenu. Mladík se směje, ví, že vyhrál, a když Diego běží kolem něj, podrazí mu nohy. Diego se natáhne jak dlouhý, tak široký na dlažbu. Jeho pronásledovatel křikne na své druhy na ulici a oni hlučně přiklušou, aby si tu zábavu také užili.

Někdo prudce rozrazí okenice a spílá jim, že ho ruší při siestě, jako by tu bandu něco takového teď, když má trpaslíka, kterého může mučit, mohlo zastavit.

Diego se překulí na záda a dívá se do těch rozzářených dychtivých tváří. „Tak se do toho pusťte, ať to mám za sebou,“ začne, ale už to nedořekne, protože mezitím mu ten mladý násilník zasadí první kopanec.

Raúl Beltran vystoupí z kočáru a vyběhne po schodech do kostela. „Diego! Diego, kde jsi?“

Podívá se nahoru na opuštěné lešení, sklouzne pohledem k hadru povalujícímu se na zemi, k rozmazaným otiskům prstů a zářivému lazuritu na prstech nohou Panny Marie. No dobře, takže tady byl – a není to tak dlouho.

Znovu zavolá: „Diego!“

Zklamaně si povzdychne a vzhlédne k nástěnné malbě, na poslední přírůstky domalované temperou. Popojde blíž, potom o pár kroků poodstoupí. Zasměje se a vykřikne jméno svého kočího. Když se sluha okamžitě neobjeví, vyjde Raúl ven, stáhne ho z kozlíku a dovleče do kostela.

„Podívej se na tohle.“

„Na co se to dívám, seňore?“

„Na tohle, Pedro! Copak to nevidíš? Je to nádherné.“

„Není to hotové.“

„To je jedno. Podívej se, co udělal tady s tím obličejem, na ty vrásky kolem očí, na jeho výraz. Vypadá stejně skutečný jako ty. Tedy samozřejmě se netváří tak kysele, ale koneckonců je to svatý, zatímco ty trávíš všechen čas s koňmi."

Pedro se jeho vtipu ani neusměje. „Tak se podívej na tohle." Raúl ho přiměje udělat čelem vzad a vede ho k oltáři, k dřevěné desce pod křížem.

Panna Marie drží v náruči Ježíšovo mrtvé tělo a svatý Michal se svatým Petrem klečí vedle ní. V pozadí se tyčí kříž a hradby Jeruzaléma.

Raúl stojí před tím výjevem jako uhranutý. Pedro se rozpačitě ošívá, klobouk drží v ruce. Není si jistý, na co se to má vlastně dívat.

„Je to moc hezký," vypraví ze sebe nakonec.

„Hezké? Už jsi někdy viděl takhle citlivě vyobrazený žal? Jako by se to odehrávalo přímo před námi. Podívej se na to, Pedro. Jak tohle může někdo namalovat? Jak zachytí tak silný cit, podstatu, duši? A ty barvy, které používá… je to jako živé."

„Není tohle jeden z těch panelů, který namaloval ten váš přítel?" zeptá se ho Pedro.

„Samozřejmě že ano. Proč myslíš, že bych ti ho jinak ukazoval?"

„Není on novej křesťan?"

Raúl Pedra pustí, jako by se o něj mohl ušpinit. „Jeho rodina se víry přidržuje už sto let."

„Ale kdysi to byli židi."

„Je to nejlepší malíř v Seville, možná i v celé Andalusii. Jeho obrazy si objednaly všechny kostely ve městě."

Pedro pokrčí rameny. V kostele, kde není přítomný kněz, který by mu řekl, co má dělat, se cítí nesvůj. „Neměli bychom už jít, done Raúle?"

Ale Raúl ho neposlouchá. Dívá se na deskový obraz, prsty se dotkne tváře svatého Petra, jako by obkresloval obrysy jeho tváře. „Takové mistrovství. To je dar od Boha."

„Pro *slávu* Boží, seňore."

„Samozřejmě. Pro slávu Boží."

„Vypadá to, že tu není. Počkáme na něj?"

Raúl zavrtí hlavou. „Musel odejít ve spěchu. Vidíš, ani si neuklidil barvy."

„Na práci je moc horko, seňore."

„Ne, Diegovi je jedno, jestli je horko nebo zima. Když pracuje, nezajímá ho nic jiného. Mohlo by klidně sněžit, jeho by to nezastavilo."

„Sníh moc pravděpodobnej není."

„To já vím, Pedro. Byl to vtip."

„Takže pojedeme, seňore?"

Raúl pokrčí rameny a přikývne.

„Zpátky domů?"

„Ne, zavez mě do doků." Projde kolem Pedra k obrovským dveřím.

„Můžu se zeptat, kam jedeme?"

Raúl se ve dveřích zastaví, oslepující světlo z náměstí má v zádech. Oslněný Pedro musí přimhouřit oči. „Právě jsem ti řekl, kam jedeme. Do doků."

„Ale kam do doků, seňore?"

„Rozhodnu se, až tam budeme. A teď si pospěš."

„Ale donu Miguelovi se nebude líbit, že se tam vypravíte, seňore. Že se budete stýkat s tou chátrou."

„Můj otec tu není, takže je jedno, co se mu líbí a co ne."

„Ale neměli bychom se radši vrátit? Je siesta."

„Kdybych po něčem takovém toužil, tak bychom se vrátili. Ale já nechci. Chci jet do doků. Takže si pospěš, Pedro."

Rozpolcený Pedro ještě pořád váhá.

„Pedro?"

„Don Miguel mi řekl, že vás tam už nemám vozit."

Raúl k němu přistoupí blíž. „Don Miguel je v Granadě, na válečném tažení s králem, takže je mi jedno, co chce. A může to být jedno i tobě. Je pravda, že by ho mrzelo, kdyby po návratu zjistil, že jsem propustil jeho kočího, protože byl drzý. Jenže do té doby bych stačil přijmout někoho jiného a můj otec je zaměstnaný člověk. S problémy se služebnictvem si příliš hlavu nedělá. A takový kočí… jak těžké by asi mohlo být sehnat jiného?"

Pedro přikývne. „Takže do doků, seňore." Vrátí se k čekajícímu kočáru a chopí se opratí. Raúl jde za ním. Tohle nedýchatelné vedro v něm vyvolalo žízeň. Naskočí do kočáru a zabuší hůlkou na střechu. Koně vyrazí po dlažebních kostkách.

⋆

Co ho vlastně upozorní, že se něco děje? Tlupa mladíků v úzké uličce v horkém odpoledni – na tom není nic divného, ne v téhle části města. Jsou už natolik blízko doků, že cítí zbrojnici a latríny a v přístavišti pach zahnívajících zbytků vyvržených z moře. Ale něco ve smíchu těch výrostků v něm vyvolá obavy. Sleduje, jak se šest z nich rozběhne do uličky. Vypadají jako psi pronásledující raněného holuba. Raúl pozná lov na první pohled.

Zaklepe hůlkou na střechu kočáru a Pedro přitáhne koním opratě. Dívá se z kozlíku dolů, možná doufá, že si to mladý pán rozmyslel.

„Počkej tady," poručí mu Raúl.

„Kam to jdete, seňore?"

„Prostě počkej." Raúl si připne kord.

Dlouhými kroky rázuje ulicí a vzápětí zmizí v úzké postranní uličce.

Jako by pověsili na hák vepřový bok a střídali se v jeho naklepávání, aby byl křehčí, než se bude vařit.

Místo háku použili kovový držák na pochodeň na zdi a Diega na něj pověsili za opasek. Visí tam, divoce máchá rukama a nohama a vztekle na své trýznitele řve. Čím víc, tím víc se mladíci smějí. A když už ta hra přestává být zábavná, jeden z nich ho pleskne přes uši nebo ho pořádně udeří do obličeje, aby nepřestával vrčet.

Z nosu, nejspíš zlomeného, Diegovi crčí krev.

V uličce jsou otevřené okenice, ven vyhlížejí různé tváře, nikdo z těch lidí však není natolik odvážný, aby vyšel ven a nějak zasáhl. Pokřikují na výrostky, aby toho nechali, ale proč by ti mládenci měli poslechnout, když se dobře baví a není tu nikdo, kdo by jim to zarazil.

„*Ya está bien,*" řekne Raúl. „To už stačilo."

Všichni se k němu otočí. Raúl je spočítá. Je jich osm. Je mu jasné, co se jim honí hlavou. Napřed se rozhlédnou, jestli s sebou nemá nějaké tělesné strážce, pak zhodnotí jeho oblečení, *camis* z jemného plátna, vysoké boty z měkké kůže.

Kord po boku má zatím ještě pořád v pochvě.

Raúl rozhodí rukama a zasměje se. „No tak, hoši. To zvládnete. Jeden muž proti tolika statečným mládencům! Pročpak váháte?"

Přistoupí o krok blíž. Výrostci se stáhnou, všichni až na jednoho. Pořízek s prasečími tvářemi, vousy sice ještě nemá, ale na svůj věk je až dost mohutný.

„Vidím, že jednoho vězně se vám už dneska podařilo získat. To tedy musela být potyčka! Škoda že jsem to neviděl. Proč z vás všech král Ferdinand neudělal rytíře ve svém vojsku? Statečné chlapy, jako jste vy, přece potřebuje."

Další krok. Výrostci znovu couvnou, tedy až na toho mladého rváče, který má ruce u boků sevřené v pěsti. *Hm, už toho bylo dost*, pomyslí si Raúl. Se smíchem k mladíkovi přistoupí a srazí ho k zemi. Mladíkovi vyletí ruce k obličeji. Mezi prsty mu protéká krev.

„Proč už se nesmějete?" ptá se Raúl ostatních. Udělá pár kroků směrem k nim a několik se jich dá na útěk. Raúl doširoka rozpřáhne ruce. „Počkejte, vraťte se! Vždyť se přece dobře bavíme, ne?"

„Raúle! Pozor!"

Tihle cucáci jsou tak předvídatelní, pomyslí si Raúl. Slyší Diegův varovný výkřik a v mžiku drží v ruce kord. Ten pohyb už nacvičoval tolikrát, že o něm vůbec nemusí přemýšlet, úkrok stranou, následuje půlotočka a vzápětí už se hrot čepele dotýká tlusté prasečí tváře toho mladého násilníka – těsně pod okem. Výrostek ztuhne. V ruce drží zbraň, těžkou pochodeň, kterou vytrhl z jednoho držáku na zdi domu.

„Nehýbej se, nebo ti vypíchnu oko, chlapečku."

Mladík se ani nepohne.

„A teď by ses podle mě měl tady seňorovi omluvit za problémy, které jsi mu dnes odpoledne způsobil."

Výrostek si olízne rty a koutkem oka pátrá po svých přátelích. Od nich však žádnou pomoc čekat nemůže. Všichni se vytratili. Ulička je prázdná. Z nosu, který už se zbarvil do rudofialova, mu kape krev, a Raúlovi zkušený zrak napovídá, že zůstane zřejmě trochu nakřivo.

Raúl ukáže na Diega. „Tenhle člověk je slavný malíř. Věděls to? Dokáže namalovat plačící matku Boží tak dokonale, že zachytí samotnou duši žalu. A teď se podívej, cos mu provedl!"

Diego se na háku zazmítá. „Prostě mu uřízni ty jeho zatracený *cojones*, Raúle. Uřízni mu je!"

Mladý násilník je teď doopravdy bez sebe strachy. Kolik mu může být? říká si v duchu Raúl. Šestnáct, sedmnáct? Dost starý na to, aby ve chvíli, kdy je součástí davu, někoho zabil, dost starý na to, aby nadšeně jásal, když inkvizice po *autodafé* upaluje *marranos*.

Hrot Raúlovy čepele se dotkne protivníkova víčka. Mladíkovi se hluboko z hrdla vydere naříkavý zvuk. Počurá se.

„Omluv se tomu člověku."

„Lo siento. Lo si– Lo si… ento… mucho, seňor."

Téměř ze sebe ta slova nedokáže vypravit, tak je vyděšený.

„Velký zločin si zaslouží důkladné pokání. Polib mu boty."

Mladík zaváhá.

„Je to na tobě. Myslíš, že ti na zbytek života bude stačit jenom jedno oko? Považuj mě za svůj osud. Jsem tady, čekám, co se rozhodneš udělat, a pak bude o tvém dalším životě rozhodnuto. Já jsem jenom nástrojem osudu, jestli tomu tak chceš říkat. A teď se rozhodni. Jedno oko, obě oči?"

Raúl maličko oddálí hrot čepele, aby se jeho zajatec mohl pohnout. Mladík se pomaličku posune, pak se předkloní, ale nespouští oči z hrotu kordu.

Diego se nehýbe, dokud se výrostkovy rty neocitnou zhruba na šířku dlaně od jeho boty, potom svého trýznitele kopne. Mladík zaječí a svalí se na zem.

Klečí na zemi, celý zkroucený, vzápětí na dlažební kostky vyplivne dva zuby. Raúl stojí nad ním a přistrčí mu pod ten jeho žalostně potlučený nos špičku kordu. „No vida. Řekl bych, že tohle se taky dá považovat za určité pokání. A teď vstaň."

Mladík poslechne. Roztřesená kolena ho sotva udrží.

„Sundej si kalhoty a spodky."

„Seňore?"

Ostří kordu mu švihne k rozkroku a zase zpátky. „Dolů s nimi. A pospěš si."

Chlapec se pokouší uposlechnout, ale nohy se mu tolik klepou, že se zapotácí a spadne na zadek, kalhoty pořád ještě zamotané kolem kolen. Zůstane sedět na zemi a stáhne si je přes kotníky. Raúl mu naznačí, aby se postavil. „A teď mi ty svoje kalhoty a spodky podej. Díky."

„Uřízni mu koule!“

„Diego, buď tak laskav a nech mě, ať to vyřídím sám.“

Výrostek se na něj podívá, potom pohlédne na Diega. „Prosím, seňore, ne, to ne…“

„No jen se na to podívej, Diego. Už jsem viděl třešně, které byly větší. Nejspíš mu ani nebudou moc chybět.“

Mladík se dá do pláče.

„A vida, slzy. Kajícné, jak doufám.“ Přitiskne mladíkovi čepel pod bradu. „Ne, neuříznu ti koule, ať jsou jaké jsou. A víš proč?“

„Ne… ne, seňore.“

„Protože jsem laskavý a milosrdný člověk. Střádám si dobré skutky, abych přišel do nebe.“

„Dě-dě…“

„Aha, chceš mi poděkovat. A tak to má být. Ale vždyť já se chovám nezdvořile a ty ani nevíš, s kým mluvíš, viď?“

Mladík nemůže zavrtět hlavou, protože by se mu Raúlův kord zabodl do krku. Pohybuje jen očima, ničím jiným.

„Jmenuju se don Raúl de Tierra de María Santisima. Můj otec patří k jedněm z nejvýznamnějších majitelů půdy v Seville a v tuhle chvíli je kapitánem ve službách krále a bojuje s *mudéjary* v Granadě. A je také velitelem tohohle města. Chtěl bys zpátky svoje kalhoty?“

Mladík horlivě přikývne, neschopný cokoli říct.

„No tak tedy dobrá, ale budeš si pro ně muset přijít. Pověsím je na bránu našeho sídla. Ale jestli si pro ně půjdeš, dávej si pozor na psy. Mají neustále hlad, a kdyby tě zahlédl strážný u brány, okamžitě je na tebe poštve. A víš proč? Protože mu to nařídím. A teď zmiz.“

Raúl skloní čepel a mladík peláší uličkou pryč, jednou rukou si svírá zakrvácená ústa a nos, druhou si zakrývá přirození. Bílé půlky se mu v běhu třesou.

Raúl sundá Diega ze zdi a postaví ho na dlažební kostky. Diego se ho pokusí kopnout do holení, takže ucouvne, a Diego se po něm ožene pěstmi, jednou, dvakrát.

„Co to děláš?“

„*Besa mi culo, puto*!“ Diego má nos tak nateklý, že jeho slova zní jako husí zakejhání.

„Co se děje? Právě jsem tě před těmi *culos* zachránil!“

Diego se rozběhne uličkou za výrostky, ale ti už jsou dávno pryč. Zvedne pochodeň, která upadla na zem, a uhodí jí do dlažebních kamenů. Potom ji hodí po Raúlovi. Netrefí se, ale jenom o vlásek.

„Právě jsem ti zachránil kůži, Diego. Takhle mi za to děkuješ?“

„*Me cago en la hostia!*“

„Jsi v pořádku? Co dělá nos?“

„Koho sakra zajímá můj nos?“ Diego si ho utře rukávem a přejede krvavou šmouhu opovržlivým pohledem. „Proč jsi ho nechal utéct?“

„Děkuju ti, Raúle. Vytáhl jsi mě z pěkné bryndy. Jsem opravdu rád, že jsi dorazil právě v tu chvíli. No ne?“

„Pro tebe je to jenom legrace, co?“

„Dobře to dopadlo, Diego. Dostali, o co si koledovali, a to vrchovatě. Příště si to dvakrát rozmyslí.“

„Tak to si tedy myslíš – žes to všechno napravil?“

„Nelíbil se ti snad ten jeho výraz, když jsem mu řekl, ať si sundá kalhoty? Vypadalo to, že se každou chvíli rozbrečí.“

„No ovšem, jen se tomu směj, Raúle. Když jsi vysoký krasavec, hezký a bohatý, je to hrozná legrace. Není to pro tebe součást každodenního života.“

„Je mi to líto, Diego. Ale byli to jenom hloupí kluci.“

„Přesně tak – a zmlátili mě.“

Diego vyrazí z uličky. Raúl pokrčí rameny a loudá se za ním. Když Diego dojde na hlavní ulici a spatří pod košatým fíkovníkem Raúlův kočár, jehož lesklý černý lak zdobí erb Beltranů vyvedený ve zlatě, zastaví se.

„Co vůbec v téhle části města děláš?“ zeptá se.

„Á, takže teď už spolu zase mluvíme jako přátelé, ano?“

„Máš dojem, že jsi svatý Jakub Maurobijec, co? Že se objevíš uprostřed každé bitvy, pobiješ nepřátele a zachráníš situaci?“

„Hledal jsem tě v kostele.“

„Proč?“

„Pojďme to probrat u vína. Nastup si. Najdeme si nějakou *tabernu*.“

Diegovi poklesnou ramena. Raúl houkne na Pedra: „Pedro, potřebujeme víno! Tady můj přítel a já se musíme společně pomodlit nad krví Kristovou a poděkovat mu, že nás zachránil ze spárů zla."

Pedro si něco zamumlá pod vousy, pobouřen pánovým rouháním. Raúl a Diego nastoupí do kočáru. Pedro trhne opratěmi a kůň se dá do pohybu. Kočár míří sluncem rozpálenými ulicemi do doků, na místo, kam by dobří křesťané neměli ani vkročit.

Kapitola 2

V OKOLÍ DOKŮ TO PÁCHNE. Přes řeku se sem z Triany nese puch z otevřených latrín a z cihlové zbrojnice čpí síra. Když kočár projíždí kolem ohrad s dřevem, hlídací psi vyjí. Raúl zabuší rukou na střechu, aby dal Pedrovi vědět, že zahlédl podnik, který se mu zamlouvá.

Diego vystoupí z kočáru a zavrtí hlavou. „Přímo odsud vidíš, jak se támhle ze zdi valí neštovice."

„Báječné místo. Jsem tady každou chvíli."

„A to ti ještě nikdy nikdo nepodřízl krk?"

„Vždycky si s sebou beru nějakou tělesnou stráž." Raúl shlédne k Diegovi, kterému už se vybarvují dva pěkné monokly. Krev na košili a na kalhotách mu mezitím zaschla. „Kdo by se chtěl pustit do křížku s tebou?"

Tohle je drsné místo, plné děvek a námořníků. Raúl má na tváři pokojný úsměv, jako by vstoupil do katedrály. Samozřejmě že tu po něm lidé pokukují. Mají před sebou podivnou dvojici: vznešeně vyhlížejícího pána, který si pyšně vykračuje a má drahý kord z toledské oceli, a neupraveného pidimužíka s čerstvě zlomeným nosem, jehož jako by sem odněkud přivlekla smečka psů.

Raúl vysází na pult několik mincí a vzápětí už nese ke stolu v rohu místnosti džbán vína. Zhluboka se napije a *rioja* mu obarví konečky světlého kníru. Zadívá se na *jamón* pověšený nad barem, z konzumace vepřového se teď stala náboženská povinnost, ale na to, aby si dal večeři, je ještě moc brzy.

Diego vyprázdní pohár jedním dlouhým douškem, pak se natáhne po džbánu, aby si dolil.

„Víno," sdělí mu Raúl, „je lék na veškerou bolest. Na zlomený nos stejně jako na zlomené srdce."

„Tys měl být filozof."

„Také že jsem. Život v bohatství a zahálce je pro mě jenom taková kratochvíle."

„Takovouhle hru bychom chtěli hrát všichni."

„Co dělají modřiny?"

„Zraněná pýcha mě bolí víc, ale řekl bych, že jsem na ni právě našel vhodnou medicínu." Upře pohled do poháru s vínem. „Díky. Za to, že jsi přišel, kdy jsi přišel."

„To byla čirá náhoda."

„Nevím, co by se stalo, kdyby mi štěstí nepřálo."

„Jsem si jistý, že by je ta jejich zábavička brzo omrzela."

„Nebo by do mě mlátili, dokud by jim neupadly ruce, a pak by mě tam nechali na zbytek odpoledne hnít jako starý kus masa."

„To určitě ne. Byli to jenom pomýlení kluci. Chtěli si užít trochu legrace. Nemysleli tím nic zlého."

„Byli by mě zabili, Raúle. Jen tak pro zábavu."

„V tom případě bylo štěstí, že jsem dorazil právě v tu chvíli. Stavil jsem se v kostele svatého Juliána, hledal jsem tě tam. Diego, ten tvůj obraz svatého Kryštofa je mistrovské dílo."

„Myslíš?"

„Je jako živý."

„Víc, než by sis myslel. Co o tomhle našem požehnaném svatém víš, Raúle? Víš, proč se z něj stal světec?"

„Přenesl Ježíška přes řeku."

„Dovol, abych ti rozšířil vzdělání. San Cristóbal, tedy svatý Kryštof, byl Kanaánec, drsný chlap, chlupatý obr ve službách krále. Násilník. Ale jednoho dne viděl, jak se král při zmínce o ďáblovi pokřižoval, a tak si řekl, že ďábel musí být ještě mocnější král, a vydal se ho hledat. Toužil po slávě, v tom jste si dost podobní."

„Tvrdá slova…"

„Tak tedy jednou narazil na bandu loupežníků a jejich náčelník o sobě tvrdil, že je sám ďábel. A tak se Cristóbal rozhodl, že se k nim přidá. Jenže pak uviděl, jak se tenhle takzvaný ďábel před křížem u cesty pokřižoval, a zjistil, že se ďábel bojí Krista. V tom případě musí být Kristus ještě mocnější, pomyslel si. Zeptal se jednoho poustevníka, jak by mohl Kristu slou-

žit, a ten mu poradil, že nedaleko je nebezpečná řeka, tak ať přes ni přenáší lidi. A Cristóbal ho poslechl. Jednoho dne měl přes řeku přenést dítě. To mělo být lehoučké, jenže dokonce i silákovi jako on připadalo těžké jako z olova, a málem se v prudkém proudu oba utopili. Když se dostali na druhý břeh, postěžoval si Cristóbal chlapci, že byl moc těžký: ‚Dnes jsi nesl na ramenou nejen celý svět, ale i Toho, kdo jej stvořil.' Takže jak vidíš, Raúle, není to jenom příběh, ale příběh v příběhu. Cristóbal se stal svatým díky své touze dosáhnout co největší slávy. Vlastně je to příběh žoldáka, který slouží dobru, ačkoli to vlastně neměl v úmyslu. Jenom se prostě ocitl ve správný čas na správném místě. Konal dobré skutky náhodou – a my ho teď oslavujeme!"

„Tvoje učenost mě uvádí v úžas."

„Mé postavení sluhy církve mi umožňuje být zvídavý. Za jiné situace by o mně nejspíš řekli, že jsem kacíř. Vlastně si myslím, že to říkají i tak. Arcibiskup mě nemá moc rád a mé obrazy považuje za příliš světské, podle něj jim chybí zbožné zanícení. A nejspíš má pravdu."

„Inu, už jsem ti to říkal, neměl bys být v tomhle tak tvrdohlavý. Namaluj jim, co od tebe chtějí, a budeš bohatý jako José Moreno."

„To bych měl podle tebe malovat jako on? Já myslel, že se ti moje obrazy líbí."

„To ano. Ale my všichni někdy musíme dělat kompromisy."

„Vážně, Raúle? Tak tohle děláš?" Další doušek vína. „No tak mi pověz, než se zpiju úplně do bezvědomí, proč jsi mě hledal."

„Potřeboval jsem s tebou mluvit."

„Co tak naléhavého můžeš mít na srdci?"

„Jsem zamilovaný."

Diego se plácne do kolene a rozchechtá se. „Je tady? Kolik si účtuje?"

„Myslím to vážně."

„No samozřejmě. Jak se ta dáma jmenuje?"

„Mencia Gonçalvezová."

Úsměv Diegovi zamrzne na tváři. „Gonçalvezová? Mám dojem, že ji znám. Letmo. No tak povídej, jak k té tragédii došlo?"

„Poprvé jsem ji viděl na mši v kostele u svatého Františka. Vyrazila mi dech, Diego. Je jako zjevení."

„No tak to jsem rád i za tebe. Ale pověz mi, co to má co dělat se mnou?“

Raúl se k němu nakloní. „Slyšel jsem, že se tvůj otec zná s její rodinou.“

Diego se lhostejně napije. „Možná.“

Raúl se k němu natáhne přes stůl a popadne ho za paži. „Takže je to pravda?“

„Seňor Gonçalvez a můj otec se přátelí už od dětství. Chodili spolu na univerzitu v Salamance.“

„Můj otec tvrdí, že seňor Gonçalvez žil až doteď v Toledu.“

„Co já vím, tak je to pravda. Ale jestli toho o ní tvůj otec ví tolik, proč taháš rozumy ze mě?“

„Protože potřebuju tvou pomoc.“

„Mou pomoc, Raúle? Hm, tak to tu ještě nebylo.“

„Myslíš, že by mě tvůj otec mohl seňoru Gonçalvezovi doporučit?“

Diego se zatváří nechápavě. „Doporučit?“

„Uvažuju o tom, že požádám otce, aby si s ním promluvil a sjednal sňatek.“

Diego dopije víno.

„Diego?“

„Ty a oženit se?“

„Už na to mám věk.“

„Jenom co se týká počtu let, ne pokud jde o chování.“

„Co tím myslíš?“

„Raúle, přiznej si to, tvůj otec ti to nikdy nedovolí. Její otec v podstatě ani není urozený. Co vám její rodina může nabídnout?“

„Doktor Gonçalvez je osobním lékařem samotné královny.“

„To se tvému otci může hodit, kdyby dostal zimnici, ale to děvče rozhodně nebude partie, jakou by si pro tebe představoval. Jsi jeho jediný syn.“

„Ne všechno se točí kolem politiky.“

„Když jsi *alcaidem* Sevilly, tak ano. Copak jsi nedával pozor?“

„Nic z toho mě nezajímá, Diego. Ona je dokonalá.“

„Hm, dokonalá. Kolikrát jsi ji viděl?“

„To není důležité.“

„Tvůj otec s tím souhlasí?“

„Diego, co se děje?“

„Nic se neděje. Jenom si myslím, že jsi odjakživa pěkně zbrklý, a že tě to vždycky dostane do maléru, ovšem ty se z toho nepoučíš.“

„Nejsem zbrklý.“

„Ale samozřejmě že jsi.“

„No tak dobře, možná jsem, ale některým lidem to připadá roztomilé.“

„Myslíš, že se na to bude takhle dívat i seňor Gonçalvez?“

„Chci, abys mi právě tohle zjistil.“

„K tomuhle mě nepotřebuješ!“ Diego si dolije zbytek vína ze džbánu do svého poháru. To už to všechno vypili?

„Slyšel jsem, že seňora Gonçalveze o její ruku někdo žádá každých čtrnáct dní. Ale pokud by si s ním tvůj otec promluvil… chápeš?“

Diego zaslechne smích. Takový ten typický. Rozpoznal by ho kdekoli. Je příliš hlasitý, ten, kdo je jeho terčem, ho má slyšet. Ohlédne se přes rameno a uvidí tři neotesance, jak se opírají o zeď a civí na něj. Další šeptem pronesený vtípek, a ti tři znovu zařičí smíchy. „Ale ne, podruhé už ne. To nebudu mít nikdy pokoj?“

Raúl dopije víno a odstrčí stůl.

Diego mu položí ruku na paži. „Nech to být, Raúle. S každým v Seville se pouštět do křížku nemůžeš.“

„Ty děláš, jako by Sevilla byla bůhvíjak velká.“

Tohle nejsou žádní učedníci, co si vyrazili za zábavou. Ti tři vypadají, že se o sebe dokážou postarat, a všichni jsou ozbrojení. Raúl jim věnuje široký úsměv. „*Seňores!*“ Je slyšet svist ocele, jak tasí kord, a jeden z mužů je okamžitě na zemi a svírá si rukama stehno. Raúl mu bez varování prosekl sval až na kost.

Děvky začnou ječet. *Propietario* varovně vykřikne a ostatní hosté se spěšně klidí z cesty. Raúl v sobě ještě nemá tolik vína, aby ho zpomalovalo. Zatímco přátelé zraněného rychle sahají po zbrani, sekne jednoho z nich do ruky, v níž drží meč. Stěnu postříká proud jasně rudé krve a muž se dá do křiku. Jeho druh, kterého z jedné strany omezuje v pohybu zeď, z druhé jeho zranění společníci, se v panice rozhodne vrhnout na Raúla. Chytí ho za ramena a povalí na zem.

Na chvilku získá převahu a podaří se mu sevřít Raúlovu paži s kordem,

zároveň se snaží vytáhnout dýku, kterou má zastrčenou vzadu pod širokým koženým opaskem.

Diego zvedne džbán a přehodí nohy přes lavici. *Por Dios*, ten chlap má teď v ruce nůž. Tohle by mohlo být vážné. Diego zvedne džbán nad hlavu a rozbije ho Raúlovu protivníkovi o hlavu. Muž padne k zemi, přímo na obličej.

Všude je krev a víno. Dvě lavice se převrhly. Hosté se tísní u dveří, čekají, co se bude dít dál.

Propietario se přikolébá blíž, hodí po jednom ze zraněných hadr a vyzve ho, aby mu přestal krvácet na podlahu a vypadl. „Víš ty, kdo tenhle chlap je?" ukáže na Raúla, který pořád ještě leží na zádech na zemi. Znovu se rozesmál, jako by právě od někoho vyslechl vtip, který mu připadá k popukání. „Máš štěstí, žes ho nezranil!"

Vyškubne muži v bezvědomí nůž z opasku a zabodne ho do stolu. Potom ho, stále ještě obličejem dolů, vyvleče z krčmy a nechá ležet venku na ulici. Jeho druh se vybelhá ven za nimi a nechává za sebou krvavou stopu.

„Ještě *rioju*, done Raúle?" zeptá se *propietario*.

„*Por favor,* " odvětí Raúl a zašátrá v opasku pro drobné. Hodí na stůl pár *maravedís* za víno a za způsobené škody.

Děvky se loudavě vracejí. Krčmářova dcera utírá z podlahy krev a víno a námořníci, přístavní dělníci a chlapi z pily se vracejí k rozdělané práci a pokračují ve zpíjení se pod obraz, a pokud jim zbylo dost mincí, šmajchlují se u zdi na dvoře s běhnami z hospody.

Kapitola 3

VELKÁ MÍSTNOST, ale moc toho v ní není: dřevěná deska připravená u okna kvůli co nejlepšímu světlu, vedle ní vysoká dřevěná stolička a prostý dřevěný stůl s letitým nánosem zaschlých cákanců barev, stopami po moření, lapisu lazuli a rumělce. Na stole jsou pečlivě vyrovnané štětce a malířská špachtle tvarovaná do kosočtverce, vedle nich leží dvě čisté palety. U protější stěny stojí vedle starožitné skříně dvě židle s koženými sedáky a vyřezávanými opěrkami ve tvaru lvích hlav.

Kostelní zvony ve městě odbíjejí poledne.

Diego stojí před deskou a dlouho zírá na náčrt uhlem, aniž by ho doopravdy viděl. Nevezme si paletu ani špachtli, nesáhne ani po štětcích. Jazykem si hraje s jedním ze zubů v dolní čelisti, který se teď viklá, a kolem nosu má zaschlou krev, další se mu srazila pod pokožkou kolem očí a vytvořila dva velké fialové stíny.

Snaží se vzpamatovat, zavře oči a pokouší se znovu si v duchu vybavit scénu, kterou na tvrdý a lesklý povrch dřevěné desky načrtl.

Dveře se pootevřou. Diego si povzdychne. Trvalo mu hodinu, než se dokázal soustředit, a teď stačil okamžik a je to pryč.

„Diego?“

„Otče.“

„Neruším?“

„Já tady pracuju. Samozřejmě že rušíš.“

„Nastotisíckrát se omlouvám. Můžu dál?“

Diego si povzdychne a odloží paletu zpátky na dřevěný stůl. Přejde k oknu, jako by obdivoval výhled, na parapetu vrká holub. Na ulici pod oknem s klapotem kopyt přejde mula, veze jakéhosi sedláka domů z trhu.

„Včera večer ses vrátil pozdě.“

„Byl jsem s Raúlem Beltranem v krčmě."

„Myslel jsem, že pracuješ v kostele svatého Juliána."

„Nejsem mnich, otče."

„To rád slyším. Někdy si nejsem jistý. Jak pokračuje práce na tom triptychu?"

„Pomalu. Jak vidíš."

Simón Vasquez si stoupne před dřevěnou desku a letmo si prohlédne náčrt uhlem. „Takže už ses rozhodl, jak ten obraz uspořádáš?"

„Ráj a peklo, náš pozemský svět mezi nimi. Zdá se to být logické. I když peklo a světský život mají spoustu společného, takže mi dá práci namalovat je tak, aby to nevypadalo, že jsou si podobné."

„Mluvíš jako cynik, Diego."

„Víš, tady zdola vypadá svět jinak." Už ho unavuje schovávat modřiny, a tak se odvrátí od okna. Slyší, jak se jeho otec prudce nadechl, nahlas však Simón Vasquez nic neřekne. „Ale no tak, nedívej se na mě tak. Byla to obyčejná rvačka."

„Rvačka? Kde, v krčmě?"

„Raúl se dostal do sporu s nějakým drsným chlapíkem, a já ho musel zachraňovat. Měl štěstí, že jsem tam byl."

„Neporanil sis ruce?"

„Nedosáhnu tak vysoko, abych mohl někoho uhodit. Praštím je vinným džbánkem, a když upadnou, dupu jim po hlavě. Otče, proč jsi za mnou takhle ráno přišel? Hodláš mi vyčítat, jak bujarý život vedu, nebo jsi něco chtěl?"

„To člověk nemůže občas zajít za svým synem a popřát mu dobré ráno?"

„Ale může, jenže ty tohle nikdy neděláš, leda když máš něco na srdci."

Simón Vasquez si prsty přihladí prošedivělou bradku, dělává to vždycky, když je nervózní.

„Ten nos bys mohl mít zlomený. Dovolíš, abych se ti na něj podíval?"

„Je mi ukradené, jak vypadám. Jestli je křivý, tak je křivý. Nenechám tě, abys mi s ním kroutil ještě i ty."

„Léčím polovinu města, ale vlastního syna ošetřit nesmím?"

„Jedna z ironií života, co? Tak co bys rád, otče?"

„Je to dost nezvyklé přání."

Diego zvedne jedno obočí, obrňuje se proti tomu, co bude následovat.

„Někdo by se u tebe chtěl učit. Nezvážil bys to?“

„On se u mě chce někdo učit? O koho jde?“

„Není to ‚on‘.“

Diego se zhluboka nadechne. „Takže nějaká žena?“

„No vida, takže ty to neumíš jenom s barvami, ale máš i skvělou hlavu na logiku.“

„Co má za smysl vyučovat umění nějakou *ženskou*?“

„Prokázal bys tím laskavost mému dobrému příteli.“

Nechápavý pohled.

„Seňoru Martínu Gonçalvezovi.“

„Snad tím nemyslíš jeho dceru?“

„Velmi vřele…“

„Ne.“

„… ji doporučuje. Říká, že je velmi šikovná…“

„Ne.“

„… a má veliký talent.“

„Ne!“

„Diego…“

„Ne.“

„Je to můj nejstarší přítel. Jak bych mohl jeho prosbu odmítnout?“

„Ne, ne a ne. Rozhodně ne.“

„Ale proč?“

„Tak zaprvé – a řekl bych, že to musí být každému jasné – co má za smysl učit kreslit ženskou?“

„Její otec mě ujistil, že kreslit už umí dost dobře.“

„I kdyby to nakrásně byla pravda, může se z ženy někdy stát malířka? Ne. Dostane někdy žena zakázku, aby pro nějaký kostel nebo pro nějakého mecenáše vytvořila nástěnnou malbu nebo triptych? Ne. Tak proč bych měl zbytečně ztrácet čas? To bych mohl rovnou učit malovat kočku.“

„Zdá se, že ta dívka projevuje jistý zájem o umění a ráda by se v malování zdokonalila.“

„Já zase projevuju jistý zájem o vojenskou taktiku, ale stejně se nestanu rytířem, protože jsem trpaslík. Takže se tě znovu ptám, otče, jaký by to mělo smysl?“

„Myslel jsem si, že bys pro její situaci mohl mít pochopení."

„Vážně? A proč jako?"

„Na tom nesejde."

„Protože jsme oba dva zajatci vnějších okolností, tam tím míříš?"

Seňor Vasquez na to nic neřekne.

„Je mi líto, ale v tomhle případě nemám pochopení nazbyt."

„Je to laskavost. Moc času ti to nezabere. Hodina sem, hodina tam."

„Hodina, během které bych mohl dělat věci prospěšné mému měšci i církvi."

„Tobě přece na církvi vůbec nesejde."

„Když má někdo takhle krásnou dceru, proč by jí měl dovolit, aby zůstávala o samotě s cizím mužem?"

„Aha, takže ty sis všiml, jak je půvabná?"

„Jsem malý, ne slepý. Takže tohle je ten důvod? Seňor Gonçalvez si myslí, že následkem svého neštěstí nejsem celý muž? Je to tak?"

„To není žádné neštěstí. Kromě toho ti Bůh požehnal v jiných ohledech."

„Kéž by se mě napřed zeptal."

„A o samotě s ní přece nebudeš! Bude ji samozřejmě doprovázet dueňa."

„Nebudu ji učit."

„Inu, budeš muset."

„Jak to myslíš, že ‚budu muset'?"

„Protože už jsem to slíbil."

„Můžeš slib zrušit."

„Martín Gonçalvez je můj přítel."

„Co je to za člověka, že svoji dceru takhle rozmazluje?" zeptá se Diego.

„Dobrý člověk. Člověk, který vidí i duši, nejenom tělo. Člověk, za jakého se vydáváš i ty, vždycky když maluješ."

Diego se na něj rozzlobeně podívá. Ta poslední poznámka zabolela. Popadne první věc, která je po ruce, špachtli, jíž odstraňuje přebytečnou barvu, a mrští jí o stěnu.

„Správně. Cítíš se teď líp?"

„Nedělej si ze mě legraci, otče. Jsem dospělý muž a můžu se rozhodovat sám za sebe. Odpověď zní i nadále ‚ne'."

„Čemu by to mohlo uškodit?"

„Ty nemáš ponětí, co čemu může uškodit," zamumlá si Diego sám pro sebe.

„Cos to říkal?"

„Říkal jsem, že nemůžu."

„Přijde sem zítra, hodinu před poledním zvoněním," sdělí mu don Vasquez a vyjde z místnosti.

Zbytek dne stráví Diego v ateliéru. Sluha mu donese oběd, ale rychle se klidí, protože po něm Diego hodí džbánek od vína. Ten se rozbije o veřeje a prkenná podlaha je plná keramických střepů.

Když se don Vasquez vrátí z návštěv u pacientů ve městě, sluha mu hlásí, co se stalo. Dobrý doktor si povzdychne a sní si večeři o samotě. Přemítá přitom o tom, jak nelaskavé mohou být Boží milosti: jeho geniální syn je uvězněn v těle, které mu přináší takovou bolest a hněv.

Kapitola 4

SEÑORITA MENCIA GONÇALVEZOVÁ stoupá za Simónem Vasquezem po úzkém dřevěném schodišti nahoru do druhého poschodí jeho domu a s údivem zjišťuje, že ze zdí opadává omítka, prkna podlahy jsou holá a dům nezdobí žádné nástěnné malby. Copak syn dobrého pana doktora není nejslavnějším malířem v Seville?

Otec ji upozornil, co má očekávat, řekl jí, že seňor Vasquez má pro takovouhle šetrnost své důvody, ale blíže jí to nevysvětlil.

Starý pán je zřejmě nervózní. Od otce o něm toho tolik slyšela, a tak čekala něco víc.

Dojdou ke dveřím na opačné straně podesty a seňor Vasquez je opatrně otevře, jako by čekal nějaký ozbrojený odpor. Pokyne jí, aby šla dál, a ona si nadzdvihne sukně a vstoupí do ateliéru. Její dueňa ji následuje.

Místnost je vzhůru nohama. Podlahu pokrývají lepkavé skvrny od barev, pod střevíci Mencii skřípou střepy rozbité keramiky. Kolem se bez ladu a skladu válí misky a kameninové talíře a u miniaturního krbu jsou opřené kleště.

Diego sedí na stoličce a nanáší barvu na dřevěnou desku opřenou o stěnu. Když návštěvníci vstoupí, ani se neohlédne. Mencia pohlédne na dona Vasqueze, a pak se znovu podívá na Diega. Proč ji nikdo nevaroval?

„Ach, vy jste trpaslík," vydechne. „To jsem netušila."

Vidí, jak mu ztuhla ramena, ani teď se však neotočí.

„Diego, máš návštěvu," promluví don Vasquez.

Malíř si jich nevšímá.

„Omlouvám se za synovo chování. Když pracuje, bývá občas… nenaložený."

„Za mě se nemusíš omlouvat, otče."

„Měl ses vykoupat."

„To jsem mohl, ale víš, co se povídá. Otevřenými póry se do těla můžou dostat páry vyvolávající mor."

„Smím ti představit seňoritu Mencii Gonçalvezovou?"

„Teď pracuju. U zdi jsou dvě židle. Seňorita se klidně může na jednu z nich posadit a sledovat trpaslíka při práci, jestli právě po tomhle touží."

Ozve se zasyknutí, to Menciina dueňa zalapala nad tou urážkou po dechu. Tvář dona Vasqueze zrudne do odstínu mědi. „Kam se podělo tvé dobré vychování, Diego? Seňorita Gonçalvezová je tvůj host."

„Ne, je to tvůj host. Já na žádné hosty nemám čas. Věnuju se svatému Božímu dílu."

Don Vasquez se obrátí k Mencii. Zopakuje omluvu, tentokrát však mluví tišeji.

„Slyším tě, jak něco šeptáš."

„Neodložíš alespoň na okamžik štětce a nepřivítáš seňoritu Gonçalvezovou a její dueňu ve svém ateliéru?"

„Proč? Není tu vítaná. To jsem ti přece řekl. A ty ses rozhodl tomu, co říkám, nevěnovat pozornost. Jenom následuju tvého příkladu."

„To je v pořádku, seňore Vasquezi. Nedělejte si s tím starosti. Chápu, že vašeho syna připravuji o čas. Pokud bych mohla využít jeho šlechetné nabídky posadit se tady a pozorovat ho při práci, bude to pro můj záměr dostačující."

„Nevím, co říct," povzdychne si seňor Vasquez.

„Nic říkat nemusíte. Posadíme se tady, a až náš čas vyprší, možná byste pro nás mohl přijít. Bude to tak v pořádku?"

„Můj syn je… Je mi hrozně trapné, že se k vám takhle chová."

„To víte, je to génius, jak všichni vědí," odvětí Mencia s úsměvem. „A my jen tak kroužíme po jeho oběžné dráze."

Diego na okamžik přestane malovat. Mencia sleduje, jak narovnal ramena, a na okamžik má dojem, že by mohl nějak zareagovat, zdá se však, že si to zase rozmyslel.

Don Vasquez vyjde z místnosti. Mencia a její dueňa se usadí na židlích. Sedáky tvoří dva pruhy ošoupané kůže, které se postupem času prověsily. Sedět na nich je krajně nepohodlné.

Mencia po chvíli vstane a přistoupí blíž. Stojí mu u pravého ramene. Diegovi klesne paže do klína, přestane malovat.

„Je naprosto nemožné se soustředit, když mi někdo takhle kouká přes rameno."

„Omlouvám se," odpoví Mencia a couvne. „Takhle už jsem dost daleko?"

Významný povzdech.

„Co to malujete?"

„Proč jste tady?"

„Váš otec vám to nevysvětlil?"

„To máte ve zvyku pokaždé odpovědět na otázku otázkou?"

„Co myslíte vy?"

Přes rameno na ni pohlédne. Z jejího výrazu se nedá nic vyčíst.

„Co se vám to stalo s obličejem?" zeptá se ho.

„Koukal jsem jinému malíři přes rameno. Sama vidíte, jak hrozně ho to rozčílilo."

„To jste vždycky tak hrubý, maestro?"

„Řeknu vám to jasně. Tohle je můj ateliér. Tady pracuju. Nezval jsem vás sem a nemám rád, když mě někdo při práci vyrušuje. To můj otec nabídl pozvání vašemu otci, a já tomu nedokázal zabránit, protože tu máme zákony, které zakazují otcovraždu. Už je vám ta situace jasnější?"

Dueña rozzlobeně vyskočí ze židle. Mencia se k ní obrátí a zpraží ji pohledem. Žena se znovu posadí.

Diego přidá na dřevěnou desku ještě několik tahů štětcem, na kus oblohy si vybral akvamarínovou.

„Jsem velkou obdivovatelkou vašeho díla, maestro."

„Nějakého konkrétního díla?"

„Často chodím na mši do kostela svatého Juliána. Prostě jen obdivovat váš obraz Panny Marie s naším mrtvým Spasitelem v náruči. Nemohu vám ani vypovědět, jak hluboce mě ten obraz dojímá."

„Proč?"

„Protože mi výraz, který má svatá Panna ve tváři, láme srdce. Často jsem si říkala, že ať už ten obraz namaloval kdokoli, musel skutečně chápat, co je to bolest a lítost. Není to nijak strojené. Je to jiné než všechna ostatní ztvárnění, která jsem kdy viděla. Říkala jsem si, že ten, kdo to maloval, musí hluboko v duši znát opravdový soucit."

Diego se na okamžik zarazí, pak se znovu pustí do práce.

„Zjištění, že jste se mýlila, vás muselo velmi zklamat. Je to jenom takový trik. Všechno, co na tom obraze vidíte, je jen dovednost, která se dá naučit."

„Takže byste ji mohl naučit i někoho povrchního, někoho, komu zcela chybí vnímavost?"

„Pokud by ten člověk měl talent."

„Já talent mám."

„Vážně? Kdo vám to řekl?"

„Myslí si to můj otec."

„To víte, je to váš otec, tak je to celkem přirozené, co říkáte?"

„Nic o mně nevíte."

„Jste žena! Měla byste mít pohledného manžela a krásné děti! Ženy nemalují. Nelezou po stěnách v kostelích a nepřivádějí tam k životu svaté. Nevysedávají celé dny v tmavých pokojích nad schody a nesnaží se pochopit nekonečno!"

„Tohle všechno vím, ale přesto se chci učit!"

„Bylo by to stejné, jako kdybych učil psa mluvit!"

„To by byl ovšem hotový zázrak, že? Představte si, že byste to dokázal. Chodili by se na to dívat i lidé, kteří žijí na míle daleko."

„Mám dojem, že bratrům dominikánům z inkvizice by se tyhle vaše řeči moc nelíbily."

„Maestro, já…"

„Já vás nic naučit nemůžu! Jsem malíř, ne učitel. Vedu prostý život. Díky svým schopnostem získávám zakázky. Někdo mi řekne, co mám malovat, a já to namaluju. A teď račte."

Mencia se nadechne. Jako by měla kámen v hrdle. Chvilku počká, pak kámen spolkne a spolu s ním i svou hrdost. „Můžu vás alespoň sledovat při práci?"

„Když nebudete sedět moc blízko."

A tak tam dívka sedí a on maluje. Za hodinu kostelní zvony odbíjí k modlitbě Anděl Páně. Dveře se otevřou a v nich stojí don Vasquez. Mencia a její dueňa se rozloučí a odejdou. Když jsou pryč, Diego upustí štětec na zem a zaboří hlavu do dlaní.

Po chvíli vrátí oleje i *tintes* zpátky do příslušných nádob a vydá se hledat krčmu, kde by se důkladně opil.

Kapitola 5

KOUSEK OD ŘEKY, nedaleko pontonového mostu spojujícího město a Trianu, shluk chatrčí a brlohů stlučených z naplaveného dřeva a hnijících prken, je *taberna*. Diego skoro každou noc slyší, jak tam ulicemi projíždí morová kára.

Místo vzdálenější Bohu a Panně Marii už ani nalézt nemohl. Pod mostem si hrají špinavé děti a zápach otevřených latrín mu vhání slzy do očí. Racci vřískají a krouží kolem lodí zakotvených se skasanými plachtami u mostu. Kolem jednoho z hnijících prken proběhne krysa a vřítí se do řeky, až voda vystříkne.

„Na život," prohlásí Diego, a napije se, až si vínem pobryndá *camisu*.

Raúl se nakloní přes stůl, i on už má něco upito. Na dřevě jsou tmavé fleky od vína, na tomhle místě už nejmíň tisíc opilců příliš mnoho mluvilo, příliš mnoho se smálo a rozhodně příliš mnoho nasávalo.

„Diego, už jsi mluvil se svým otcem?"

„A o čem?"

„Netvrď mi, že jsi byl při naší poslední návštěvě tady tak opilý, že si nic nepamatuješ."

„To nejde, Raúle."

„Všechno jde."

„Tak promluvil pravý Beltran. Svět není nějaká vaše hračka."

„Ale je. No tak, kdy s ním promluvíš? Myslím to vážně."

„Neříkal jsem, že s ním promluvím. Říkal jsem, že si to nechám projít hlavou."

„Slíbil jsi mi to!"

„Jestli jsem ti slíbil něco takového, musel jsem být opilejší, než jsem si myslel."

„Proč to pro mě nechceš udělat? Copak nejsme přátelé?“

„Nejsem žádný kuplíř.“

„Nechci po tobě, aby se z tebe stal kuplíř! Chci si ji vzít, ne se jí jen tak dostat pod sukně. Křivdíš mi.“

„Proč tvůj otec oficiálně nepožádá o její ruku?“

„Než ho o to poprosím, chci si být jistý, že náš návrh bude dobře přijat. Neslyšel jsi, co se stalo Juanovi de Amancio?“

„Já se ve vašich kruzích nepohybuju. Proč bych měl takovéhle klepy znát?“

„Jeho otec požádal seňora Gonçalveze, aby Juanovi dal svou dceru za ženu s tím, že si může sám určit, jak velké jí dá věno.“

„A jakou dostal odpověď?“

„Don Gonçalvez mu sdělil, že svou dceru nechává, aby se v těchhle záležitostech rozhodovala sama. Ne, to není k smíchu.“

Diego se však stejně mimoděk usměje. „Ale ano, svým způsobem ano.“

„Pomoz mi, Diego.“

„No dobře. Já s otcem promluvím. Ale k ničemu to nebude. Možná jsou s donem Gonçalvezem přátelé, jenže Mencia Gonçalvezová je umíněná a tvrdohlavá, a jestli ji k poslušnosti nepřiměje její otec, potom ji podle mě k tomu, aby udělala něco, co udělat nechce, nepřinutí ani sám král.“

„Jak víš, jaká je?“

„Cože? No… slyšel jsem, co o ní říká můj otec.“

Objeví se u nich služka s dalším džbánem vína. Raúl si ji stáhne na klín a vstrčí jí do dlaně pár mincí. Ona mu za to dovolí, aby jí strčil ruku do živůtku a polaskal ji. Raúl tvrdí, že ho to uklidňuje.

Děvče se mu na klíně smyslně zavrtí. Možná slyšelo, že tenhle mladý seňor bývá štědrý – a jedna přece musí využít příležitosti, když už se jí nabízí.

„Ten nos už se ti hezky hojí.“

„O svém nosu se nehodlám bavit!“

„Monokly ti ještě nezmizely.“

Diego vyprázdní pohár.

„Jak jsi daleko se svým posledním obrazem?“

„Nechci mluvit ani o tomhle.“

Raúl pokrčí rameny.

„Proč by měl nejbohatší člověk v Seville vůbec uvažovat o tom, že svému synovi dovolí, aby se oženil s dcerou obyčejného doktora? Ve městě je přece spousta krásných mladých a nezadaných žen z mocných a vlivných rodin."

Raúl se dá do smíchu.

„Viděl jsi ji někdy?"

„A až se s ní nakonec oženíš a vyspíš a usadíš ji ráno u snídaně, zjistíš, že je nudná jako Anglie. Což by nevadilo, kdyby byla z královského rodu nebo bohatá – jenže ona není ani jedno z toho."

„To riziko klidně podstoupím." Děvče, které mu sedí na klíně, začíná být netrpělivé. Uvolní jí ňadro z živůtku a potěžká ho v dlani, jako by na trhu vážil meloun. „Ach, ty ženy, kde bychom bez nich byli? Nemáš snad rád jejich vůni a tvary?"

„No jistě. A taky si myslím, že je vážně úžasné, jak některé z nich dovedou i mluvit."

Raúl něco pošeptá dívce do ucha, ta se ušklíbne a přikývne.

„Chtěl bys taky, Diego?"

„Myslíš další víno?"

„Nějakou ženu."

„Ani ne."

„A proč ne? Nejsou drahé. Já ti ji zaplatím."

„Tělo mám možná malé, ale mužství naopak nadměrně velké. Nechci žádné z těch mladých dam způsobit nějaké zranění. Koneckonců bych je tím připravil o živobytí."

Raúl se zachechtá, i když si nejspíš není jistý, jestli si Diego dělá legraci z děvčete, sám ze sebe, nebo dokonce z něj. Rázně položí na stůl ještě pár dalších mincí za víno, které vypili. Dívka ho popadne za ruku a vytáhne na nohy.

Raúl se k němu nakloní přes stůl. „Slib mi, že se svým otcem promluvíš."

Diego přikývne.

„Slib mi to!"

„Slibuju."

Raúl ho poplácá po rameni. „Jsi ten nejlepší přítel, jakého člověk může mít!" Děvče si ho odvádí k boxu na opačné straně místnosti, který je tam právě pro tyhle účely. Zatáhne závěs, aby měli soukromí.

Diego se dívá kolem sebe, na děvky, opilé námořníky, loužičky rozlitého vína a temné kouty, zapisuje si všechny ty momentky do paměti, aby je mohl použít při práci na triptychu. Proč mu vzpomínky na ty, kdo jsou odsouzeni k věčnému zatracení, připadají o tolik zajímavější než obrazy zbožnosti? Dopije víno a vypotácí se z krčmy na ulici.

Pedro podřimuje na kozlíku kočáru čekajícího v příjemném stínu palmy se zplihlými listy. Kůň frká a hrabe nohou, trápí ho mouchy.

„Bude mladej pán už brzo hotovej?" zeptá se Pedro Diega.

„To ano," ušklíbne se Diego. „Nejspíš ‚bude' právě teď, jak tu spolu mluvíme."

Vydá se pěšky zpátky k městu, kde se vysoká věž postavená Maury tyčí nad novou katedrálou, kterou teď budují nad starou mešitou. Říká se, že až bude katedrála hotová, bude to ten nejskvělejší svatostánek v celém křesťanském světě. Polovina malířů z města má plné ruce práce s přípravou výzdoby, a Diego zatím šplhá po zdi v nějakém zapomenutém farním kostelíku.

Možná má Raúl pravdu. Asi by se měl přimět udělat sem tam nějaký ten ústupek.

Kapitola 6

Don Vasquez doprovodí Mencii nahoru do podkroví, do ateliéru ale nevejde. O krok ustoupí a vpustí ji do dveří, dueňu za ní, pak za nimi zase zavře. Diego pracuje na svém triptychu, i když v téhle chvíli je to pořád ještě jenom lazurovaná dubová deska s pár čarami uhlem a několika skvrnami akvamarínu.

Mencia se usadí u dveří. Dueňa se k ní po chvíli nakloní a šeptem se jí zeptá. „Co tady děláme? Tohle podivné zakrslé stvoření je ten nejnezdvořilejší chlap, jakého jsem kdy poznala. Proč mu to tolerujete?"

Mencia si dueni nevšímá, sleduje Diega při práci. Ví vůbec, že jsou tady? Pokud ano, nedal to nijak najevo.

Konečně promluví. „To nikdy neklepete?"

„Váš otec nám řekl, že máme prostě jít dál."

Diego pokračuje v práci, dokonce se ani neohlédne, aby dal najevo, že vzal její přítomnost na vědomí.

„Tohle přece není žádné malování," pošeptá Mencii dueňa. „Co to dělá?"

„Pst."

Ale Mencia je stejně zmatená jako její guvernantka. Diego po desce jen rozmazává tmavé a tlumené barvy, různé odstíny šedé, černé, okrové.

„Co to děláte?"

„Když nechápete ani ta nejzákladnější pravidla, jak se můžete něco naučit?"

To už je na dueňu moc. „Víš, s kým mluvíš, ty skřete?"

„Jestli jsem vás urazil, můžete klidně odejít. Vlastně vám k tomu dávám své požehnání."

Dueňa vyskočí na nohy. Mencia ji však stáhne zpátky.

„Omlouvám se, že vám působíme takové potíže, ale můj otec říkal, že pro vás bude potěšením mě učit."

„To lhal."

„Můj otec nikdy nelže."

„V tom případě je naprostá rarita. Můj otec lže. Lhal vašemu otci, když mu namluvil, že jsem ochotný vás učit, vás nebo kohokoli jiného. To není moje práce a ani si v tom nijak nelibuju. Jsem malíř. Pracuju sám."

„Víte, jak dlouho mi trvalo, než jsem otce přesvědčila, aby mi tohle dovolil?"

„Nevím a ani mě to nezajímá."

„Vy budete dost možná ten nejnevlídnější člověk, jakého jsem kdy potkala."

„Jsem si jistý, že máte dost možná pravdu. Ale už mi dávali i horší přídomky – a jak vidíte, nějak jsem to přestál."

Dívka se odmlčí. Její dueňa se vedle ní vrtí a vzdychá, Mencia však nic neříká. Diego dál nanáší barvy na desku, chvílemi štětcem, chvílemi rukama.

„I dítě by malovalo líp," podotkne dueňa.

„A přesto opat františkánského kláštera si tenhle triptych do jedné z jejich kaplí objednal u mě. Jak si to vysvětlujete?"

„Nepřekvapuje mě to, seňore," ozve se Mencia. „Jste ten nejlepší malíř v Seville, možná v celém Španělsku."

Diego na to nic neřekne. Mencia se znovu pohrouží v mlčení. Hodina ubíhá. Diego vezme do ruky paletu, přidává zelený jíl k rumělce a křídě, ultramarín k okru a k olovnaté bělobě uhel, takže po chvíli už nemá jasné barvy, ale různé odstíny šedé. Do základu, který je pořád ještě vlhký, nanáší za pomoci štětce, špachtle či jemného dotyku konečku prstu čerstvé pigmenty.

„Teď malujete mraky."

Neodpoví.

„Mraky jsou bílé," namítne dueňa.

Povzdech. „Jděte k oknu, doňo Mencie, a řekněte své společnici, jakou barvu mají mraky."

Dnes jsou okenice před ostrým venkovním světlem napůl zavřené. Men-

cia je otevře o kousek víc a zahledí se na oblohu. Na obzoru nad mořem se stahují bouřková mračna. „Jsou bílé jenom na pár místech," řekne. „Je tam stín, který směrem dolů postupně tmavne. Jediný kus bílé je až nahoře při okraji, kde mraky zachycují slunce."

„Díky, doňo Mencie." Diego se k nim poprvé obrátí a podívá se na dueňu. „Mraky nejsou bílé. Nic nemá jen jednu barvu. Všechno je hra světla a stínu. Všechno." Odváží se pohlédnout na Mencii, pak si poprvé všimne, že dívka drží něco v ruce. „Co to máte?"

„Přinesla jsem vám ukázat jeden obrázek." Začne ho rozvinovat, Diego se však odvrátí.

„Copak jsem vám to nevysvětlil dost jasně? Nejsem žádný učitel. Vaše obrázky mě nezajímají."

„Ale pro mě má váš názor velkou cenu."

Diego odhodí paletu na stůl, přistoupí k ní, pak jí vyškubne plátno z ruky a rozvine je. Zběžně na ně pohlédne a zase jí je podá.

„Seňore?"

Vrátí se ke své práci. „Ztrácíte čas."

„Ale vždyť jste se na to sotva podí…"

„Nemáte talent. A hotovo. Jestli je pro vás můj názor tak důležitý, tak tady ho máte. A teď byste se mohla vrátit zpátky ke svému otci a říct mu, že jsem ten nejhorší nezdvořák v celé Seville, ne? Podle mě to určitě pochopí. Bezpochyby to už slyšel i od jiných. A pak už snad tuhle záležitost budeme mít za sebou."

Ramena jí na okamžik poklesnou. Pak se nadechne. „Jsem ochotná na sobě pracovat."

„K čemu to bude?"

„Abych se zlepšila."

„Proč vám to otec toleruje?"

„Nedovolím vám, abyste o něm mluvil špatně, seňore. Je to inteligentní a vnímavý člověk."

„Víte, vnímavost a inteligence jsou samy o sobě v pořádku. Ale někdy mohou být stejně nerozumné jako jejich protiklady."

Mencia přistoupí blíž. „Vím, že bych to dokázala, kdybyste mě mohl učit."

„Nemám čas. Neřekl jsem vám to snad dost jasně?"

„A přesto jsem stále tady."

Diego seskočí ze stoličky a probodne ji pohledem. „Posaďte se. Prosím."

Vyhoví mu. Když usedne, mají oči stejně vysoko.

„Žena je manželka, ne žádný malíř." Jediným rozmáchlým gestem ukáže na stůl, na barvy a paletu. „Tohle dělám. Vy byste to nikdy dělat nemohla. Proč by se vám mělo chtít ztrácet čas s rozvíjením talentu, který vám k ničemu nebude?"

„Takže si přece jen myslíte, že mám talent."

„To nevím. Nepodíval jsem se na to."

„Tvrdil jste, že ano. Vypadá to, že můj otec není jediný, kdo lže." Podává mu plátno podruhé. Diego zavrtí hlavou.

„Proč tohle děláte?" zeptá se.

„Je to v mé duši. Copak žena nemůže být něco víc, než co v ní vidí ostatní?"

Podívá se na ni, jako by se zbláznila.

„Dovolte mi tedy jednu otázku, maestro. Co byste dělal, kdybyste nemohl malovat?"

„Nejspíš bych umřel."

Ta slova mu vyletí z úst dřív, než si uvědomí, co říká. Mencia se na něj usměje, dostala ho tam, kam chtěla. Co jí na to může říct?

„Seňorito, kdybych nemohl malovat, stal bych se slavným rytířem a bojoval bych s Maury. Není to jasné na první pohled? Všichni velcí válečníci měří necelý metr."

„Nedokážu si představit, jaký to musí být život…"

„Copak nechápete, co se vám tím snažím říct? Já v životě žádnou jinou volbu nemám. Ale vy, vy jste se narodila tak, že si můžete vybírat. Pro vás je život jako jedna velká hostina. Pro mě… já se naučil žebrat u stolu mocných o drobečky. A dělám to dobře."

„Ale svou práci milujete."

„Záleží na tom, jestli ji miluju nebo jí pohrdám? Ať už k ní cítím cokoli, nic jiného nemám."

„Nevěřím vám, seňore."

„Víte, co všechno musí člověk udělat, aby získal takové dovednosti jako já? Víte, kolik let jsem studoval v Gentu a Bruggách, kolik let jsem spával

na slamníku v nějaké studené podkrovní špeluňce, kolik let jsem musel dělat učedníka, drtit pro svého pána na prášek lapis lazuli a kořen mořeny, pracovat dlouho do noci, shrbený nad svíčkou, znovu a znovu si procvičovat techniku, dokud jsem neviděl rozmazaně a neměl jsem prsty tak ztuhlé zimou, že jsem je nedokázal ohnout? Takhle jsem si zasloužil tu zakázku od opata, ne díky nějakému zázračnému nadání, které by mě odlišilo od ostatních lidí. A jsem si jistý, že pokud se zeptáte nějakého kameníka nebo truhláře, poví vám to samé. Moje umění nic neznamená. To, co mě skutečně odlišuje od ostatních, je tohle zakrslé tělo, jak už vás upozornila vaše dueňa."

Nevlídně na starší ženu pohlédne a ta má přinejmenším tolik dobrého vychování, že se odvrátí, zahanbena bolestí zaznívající z jeho slov.

„A vy mi tu říkáte, že se chcete učit malovat? Já mám alespoň za svou námahu nějakou odměnu. Vám se žádné nedostane. Seňorito, proč si prostě nenajdete nějakého dobrého muže stejného postavení a nevdáte se za něj?"

„Takže má ctižádost by se měla omezit jen na tohle?"

„O nápadníky nemáte nouzi, alespoň co jsem slyšel."

„Tak vy jste si to zjišťoval, ano?"

„To víte, žena tak krásná, jako jste vy…"

„Připadám vám krásná?"

Diego se podívá na dueňu, která upírá oči na svou svěřenku a pohledem ji kárá za neskromnost.

Mencia sklopí oči. „Vždycky se chováte, jako bych byla ta nejošklivější osoba, jakou jste kdy poznal."

„Mrzí mě, že si to myslíte."

„Mohla bych tedy být vaší učednicí?"

„Mou… učednicí?"

„Říkal jste, že když jste byl ve Flandrech, musel jste nějakému mistrovi dělat učedníka. Pokud se to takhle dělá, měla bych být i já vaší učednicí. Nevím, jestli by mi otec dovolil, abych spala na slamníku, ale můžu vám za to, že mě budete učit, prokazovat nějaké jiné úsluhy. Tak se to přece dělá, ne?"

Dueňa ji zatahá za rukáv, ale Mencia ji zpraží pohledem. Chová se nevhodně? Má dojem, že ani moc ne, ještě pořád jedná v rámci svolení, které jí otec dal.

„Jaké úsluhy?“ chce vědět Diego.

„Mohla bych vám míchat barvy.“

Podívá se jí na ruce, má dlouhé prsty, které se směrem ke konečkům zužují, nehty jsou bezchybně zformované, růžové jako lastura, vytvarované do dokonalých půlměsíčků. Diego pochybuje, že za celý svůj život musela někdy sama hnout prstem.

„To těžko. Na to byste musela mít na sobě nějakou pracovní halenu a zašpinila byste si ruce všemi možnými pigmenty.“

Natáhne k ní ruku, aby se podívala; krátké a tlusté prsty má rozpraskané, barvivo z uhlíků a měděnky se mu zadřelo hluboko pod kůži.

„Mohla bych si vzít rukavice.“

„To by se nehodilo, seňorito Gonçalvezová,“ ozve se dueňa.

„Pro jednou s ní musím souhlasit,“ prohlásí Diego.

„Požádám tedy otce o dovolení.“ Mencia čeká, že Diego něco namítne. Když se tak nestane, obrátí se s vítězným úsměvem k dueně. „Tak a je to domluveno.“

Don Vasquez vždycky v pátek vyvěšuje do oken vepřové klobásy a ve farním kostele zapaluje svíčku u sošek světců. Když má člověk olivovou pleť a hnědé oči, nemůže být na mši dost často, stejně jako nemůže chodit dost často ke zpovědi. On i jeho syn se vyhýbají okázalosti. Proč k sobě přitahovat pozornost inkvizice? Všichni vědí, že té jde jen o získávání majetku.

Don Vasquez žije se synem ve starém domě v úzké uličce v jedné z nejbohatších částí města, mezi *barrios* El Arenal a Santa Cruz. Příjem lékaře a peníze z Diegových nevalných zakázek zrovna stačí k tomu, aby si žili v jistém pohodlí, ale není to dost na to, aby upoutali pozornost Svatého úřadu.

Teď oba sedí na opačných koncích dlouhého dřevěného stolu a sluha jim z kuchyně přináší klobásy, chléb a víno. Vánek do místnosti vhání ze zahrady vůni pomerančovníků a páchnoucí výpary z řeky. Diego si jídla nevšímá, vystačí si s červeným vínem. Už si dolil třetí pohár.

„Jaká je?“

„Prosím?“

„Ta tvá nová žačka. Má talent?“